

tált, és 1959 és 1962 között, igen fiatalon magántanárként oktatott Würzburgban. 1962-től 1975-ig Münsterben tanított újszövetségi szövegmagyarázatot, ahol gyakran szigorlatoztatott együtt Joseph Ratzingerrel. 1975-től 1997-ig, nyugdíjba vonulásáig Münchenben tanított a Ludwig Maximilian Egyetemen. A II. vatikáni zsinat után megnövekedett az érdeklődés a teológia iránt, s így több száz éves folyamot tanított mindegyik egyetemen. Leghíresebb tanítványai Hans-Josef Klauck, Detlev Dormeyer, Katharina D. Oppel és Thomas Schmeller. Elisabeth Schüssel Fiorenza, a későbbi amerikai biblikus a feminista biblikum híres képviselője lett. Kommentárjait a Herder Kiadó jelentette meg és adta el nagy példányszámban. Legjelentősebbek a Máté, a Márk és János evangéliumához, valamint a Filemon, a Filippi és a Kolosséi levélhez írt kommentárjai.

1973-tól 1988-ig a Pápai Biblikus Bizottságnak, 1983-tól pedig a Nemzetközi Teológiai Bizottságnak volt tagja. Nemzetközileg elismert bibliatudós, aki elsőként csatlakozott a *Studiorum Novi Testamenti Societas* biblikusokat tömörítő ökumenikus akadémiai csoporthoz.

Több mint tizenkét önálló monográfiát írt, 1983-tól a *Neue Echter-Bibel* sorozat szerkesztője volt, majd Rómában az Urbaniana Egyetem vendégprofesszoraként is oktatott.

2005-ben Erdő Péter tüntette ki Stephanus-díjjal. A Szegedi Nemzetközi Biblikus Konferencia támogatója volt csaknem az alapításától kezdve, és ezért a megtiszteltetésért alapítottuk a róla elnevezett Joachim Gnilka-díjat, amelyet kiemelkedő magyar biblikusok számára ítélünk oda. Eddig Jakubinyi György gyulafehérvári érsek, Ulrich Luz berni professzor, Farkasfalvy Dénes ciszterci apát, valamint Jutta Hausmann evangélikus, Peres Imre református, Gyürki László és Fröhlich Ida római katolikus professzor vehette át ezt a díjat.

Joachim Gnilka magyarul megjelent művei: *Márk* (Agapé, 2000), *A Názáreti Jézus. Üzenet és történelem* (Szent István Társulat, 2001), *Az Újszövetség teológiája* (Szent István Társulat, 2007), *Biblia és Korán – Ami összeköti és ami elválasztja őket* (Szent István Társulat, 2015). Ezekon kívül számos cikkét közölte a *Vigilia*, a *Pannonhalmi Szemle* és a *Mérleg*.

Benyik György,

a Szegedi Nemzetközi Biblikus Konferencia igazgatója

A hajdani Franekerai Egyetem 16–17. századi nyomtatványainak kiállítása

2018. január 23-án kiállítás nyílt az amszterdami Vrije Universiteit főépületének könyvtárában, ahol mintegy harminc értékes darabot lehetett megtekinteni a Postma–Gosker Könyvtárként nevezett nyomtatványgyűjteményből. Dr. Ferenc Postma és felesége, dr. Margriet Gosker 17. és 18. századi disputációk és orációk közül válogatták a kiállítás anyagát, de közszemlére állítottak olyan különlegességeknek tekinthető nyomtatványokat is, amelyek a héber nyelv oktatásához kapcsolódnak.

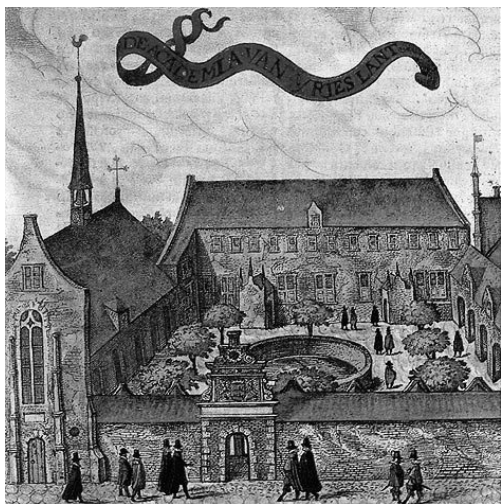

Bal oldalon dr. Margriet Gosker és dr. Ferenc Postma a kiállítás megnyitóján

Ferenc Postma elmondta: „Egészen különös, hogy Franekerben már a 16. század folyamán lehetséges volt a héber betűs nyomtatás.” Így a kiállított könyvek között meg lehetett szemlélni az egyetem négy héber nyelvet oktató tanárának munkáit is: Johannes Drusius (1550–1616), Sixtinus Amama (1593–1629), továbbá Johannes Coccejus (1603–1669) és Campegius Vitringa (1659–1722). „Drusius Európa minden részéből vonzotta a diákokat. Tanítványai voltak többek között

Willem Baudartius és Johannes Bogerman, akik később az 1637-ben kinyomtatott első teljes holland bibliafordítás (Statenvertaling vagy Statenbijbel) munkatársai voltak, akik Gerson Bucerus-szal együtt készítették el az Ószövetség fordítását az eredeti héber, illetve arám szöveg alapján.

Mivel Ferenc Postma, akinek édesanyja magyar volt, a magyar peregrináció kutatója is, a kiállított anyag olyan munkákat is tartalmaz, amelyek az 1585-ben alapított Franekerai Egyetem vagy Frízföldi Akadémia (latinul Academia Franekerensis) magyar peregrinusainak tol-

Az 1585-ben alapított Franekerai Egyetem

lából származnak, s amelyeket meg kellett védeniük. Mivel az oktatás latin nyelven folyt, a magyar diákok munkái is latinul készültek. Ezeket 80–100 példányban nyomtatták ki az akadémiai közösség számára. „Ezek a könyvecskék jó betekintést nyújtanak az egyetem és a tudomány történetébe” – mondta Ferenc Postma. Az idők folyamán mintegy 1200 magyar peregrinus tanult a Franekerai Egyetemen.

A kiállítást március 31-ig lehetett megtekinteni.

Összeállította: **Adorjáni Zoltán**

* A tudósítás forrása: Vos, Dick: Academisch Drukkerij uit Franeker geëxposeerd in Vrije Universiteit. In: *Friesch Dagblad*, 2018. jan. 24., 8.